

DE VRUCHTEN VAN DE ZEE

We eten met zijn allen steeds meer vis-, schaal- en schelpdieren en willen dat ook blijven doen in de verre toekomst. Vis is immers lekker en gezond! Het is echter niet eenvoudig om een zicht te krijgen op de oorsprong van de aangeboden zeeproducten. Is de vis wel van goede kwaliteit? Hoe groot zijn de respectievelijke visbestanden? Wordt er wel op een duurzame wijze gevestigd, gekweekt en verwerkt? Via deze rubriek helpen we je in je zoektocht, door nieuwe initiatieven, technieken en wetenschappelijke kennis over al het lekkers uit de zee de revue te laten passeren.

ROG: VIS VAN HET JAAR 2007?

Eind april koos de VLAM (Vlaams Centrum voor Agro- en Visserijmarketing), in overleg met de producenten én de handel, de rog als de 'vis van het jaar 2007'. De 'vis van het jaar' mag niet té duur zijn, moet aan een stijgende vraag kunnen voldoen, het ganse jaar beschikbaar zijn en mag geen bedreigde vissoort zijn. En op dat laatste punt 'wringt' voor wetenschappers 'het schoentje'...

BELGISCHE AANVOER VAN 'ROGGEN'

Onder de commerciële naam 'rog' vallen meerdere soorten (zie kadertje). Roggen staan in de Belgische aanvoerstatistiek op de derde plaats, na tong en schol. Ze vertegenwoordigen 8,8% van de totale Belgische aanvoer. In de vismijn brengt rog 1,90 EUR/kg op. Een prijs die ver onder de gemiddelde visprijs van 4,80 EUR/kg ligt. Uit marktstudies blijkt dat slechts 7 gezinnen op 100 rog kopen. Vandaar dat de VLAM vond dat dit produkt wel wat promotie kon gebruiken...

'Roggen' aangevoerd door Belgische vissers

Aanvoer	Wetenschappelijke naam	Nederlandse naam	dialect
topper	<i>Raja clavata</i>	stekelrog – ruige rog	
vaak	<i>Raja montagui</i>	gladde rog – geblekte rog	
vaak	<i>Raja brachyura</i>	blonde rog	keilrog (voor grote exemplaren)
vaak	<i>Leucoraja naevus</i>	grootogrog – wilde rog	
vaak	<i>Leucoraja circularis</i>	zandrog	
weinig - (te klein)	<i>Raja radiata</i>	sterrog	wilde rog (te verwarren met andere wetenschappelijke naam voor grootogrog)
weinig (beschermd)	<i>Dipturus batis</i>	vleet	

DE STATUS VAN DE ROG IN DE NOORDZEE

Roggen zijn bodembewonende kraakbeen-vissen die zelden als doelsoort bevestigd worden. Ze zijn een algemene 'bijvangst' in de visserij op platvis en rondvis met sleepnetten.

Roggen zijn zeer vatbaar voor overbevissing (vooral de grote soorten). Ze groeien immers traag, worden relatief laat geslachtsrijp en hebben een gering aantal nakomelingen.

De huidige aanvoer van roggen uit de Noordzee is teruggevallen tot minder dan een kwart van wat er in de jaren 50-60 werd aangevoerd (zie grafiek). De topper in de aanvoer is de stekelrog *Raja clavata*. Zijn verspreidingsgebied is sterk teruggedrongen en het Noordzee-bestand wordt door visserijbiologen anno 2007 als 'uitgeput' beschouwd. De vleet *Dipturus batis*, vóór 1980 nog talrijk in de Noordzee, doet het ook verre van goed. Samen met gladde rog is deze opgenomen in lijsten van bedreigde soorten. Naast stekelrog voeren de Belgische vissers ook gladde rog, grootogrog en blonde rog aan uit de Noordzee. De toestand van deze bestanden is minder duidelijk.

Eind 2006 werd door wetenschappers binnen ICES - de 'International Council for the Exploration of the Sea' - het advies geformuleerd om de bijvangst van alle roggen in de Noordzee zoveel mogelijk te beperken en om geen doelgerichte visserij meer toe te laten. Deze adviezen zijn maar gedeeltelijk gevolgd door de beleidsvoerders: voor 2007 werd beslist om roggen in de bijvangst tot maximum 25% te beperken en een aanvoer van 2190 ton toe te staan (waarvan 369 ton door Belgische vissers mag worden opgevestigd).

Vorig jaar werd 1777 ton aangevoerd door Belgische vissers. Daarvan kwam slechts 20% uit de Noordzee. De rest kwam uit gebieden waar er geen vangstbeperkingen zijn voor roggen (vnl. de Keltische Zee, de

lerse Zee en het Kanaal). In deze gebieden daalde de aanvoer van roggen de laatste decennia systematisch (zie grafiek).

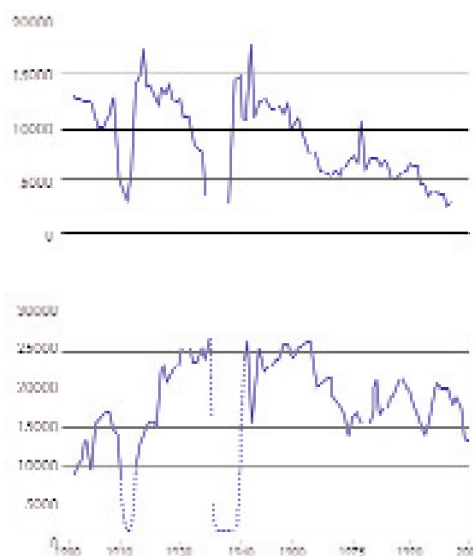
SLECHT GEKEND...

Het probleem is dat de exacte status van de roggenstocks niet met grote zekerheid bepaald kan worden. In de aanvoerstatistiek worden de verschillende soorten immers gebundeld als 'roggen' (of zelfs 'roggen en haaien'), wat het de visserijbiologen moeilijk maakt om de toestand van een welbepaalde soort in te schatten. Sinds kort gaan ze dan ook zélf de vismijn in om de soortensamenstelling van de aanvoer te bepalen.

Toch zijn er sterke indicaties dat het niet goed gaat met de roggen. En vast staat dat ze door hun levensstrategie uitermate gevoelig zijn voor overbevissing. Hopelijk kunnen de toekomstige generaties ook nog kennismaken met deze boeiende en lekkere dieren...

NF

Met dank aan: Wim Demaré (ILVO – Visserij), Jan Haelters (BMM) en Dienst Zeevisserij

■ Aanlandingen van roggen in de Noordzee (boven) en in Keltische zeeën (onder)